

Postbus Luxemburg - 1

Hoort Luxemburg thuis op de lijst met belastingparadijzen? De Tijd onderzocht 1,5 miljoen documenten uit het Luxemburgse bedrijvenregister. In vijf afleveringen onthullen we welke postbusconstructies belangrijke en bekende Belgen in het groothertogdom opzetten. Waarom moeite doen voor een postbus in een exotisch belastingparadijs als je er net over de Belgische grens één kan hebben? Het gros van de rijkste families van ons land gebruikt een postbus in Luxemburg. De Tijd spoorde de Luxemburgse vennootschappen als eerste op.

LARS BOVÉ EN DAVID ADRIAEN

We rijden naar het Groothertogdom Luxemburg. Bestemming: route d'Esch 412F, in een bedrijvenpark aan de rand van Luxemburg stad. Nog voor we de autosnelweg afrijden, spotten we een opvallend kantoorgebouw in een grote, ronde toren van glas, met bovenaan het logo van SGG. SGG is de Luxemburgse adviseur van verschillende gefortuneerde Belgische families. Allemaal gebruiken ze hetzelfde adres voor hun Luxemburgse postbusvennootschap. Telkens is die miljoenen euro's waard.

Onderaan in de toren vinden we een kleine postbus. Naast het logo van SGG kleeft een papiertje met de namen van een zestigtal Luxemburgse vennootschappen. Die van de Belgische families die dit adres gebruiken, staan er niet tussen. Er zitten te veel vennootschappen op dit huisnummer om allemaal op de postbus te passen. Als we de brievenbus filmen, roepen twee bewakingsagenten ons naar binnen. Pas nadat we een kopie van onze perskaart hebben afgegeven en een verantwoordelijke van SGG erbij is gehaald, mogen we beschikken.

Pottenkijkers zijn niet welkom. De kleine metalen postbus moet een van de meest gebruikte postbusadressen in Luxemburg zijn. Er kunnen voor miljarden euro's aan postbusvennootschappen op geadresseerd zijn. Onder andere Cofipalux Invest, een holding van UCO-topman Philippe Vlerick, heeft hier een postbusadres. Het heeft 158 miljoen euro eigen vermogen. In de Luxemburgse raad van bestuur zitten twee medewerkers van SGG. Dat is ook het geval voor de postbusvennootschap Monal, een klein onderdeel van de textielgroep Sioen van VBO-voorzitster en jongste Manager van het Jaar, Michèle Sioen. Ook de zakenfamilies Bostoën en Swenden en de groep Vandemoortele gebruiken dit postbusadres van SGG aan de Route d'Esch 412F.

Maandenlang speuren

Hoeveel andere Belgische zakenfamilies werken met zulke postbusvennootschappen in het groothertogdom? Tot voor kort viel dat niet te achterhalen. Je kon het Luxemburgse bedrijvenregister alleen doorzoeken als je op voorhand de namen van de bedrijven kende. Maar computerspecialisten, onder andere van de Franse krant Le Monde, zijn erin geslaagd het Luxemburgse register te kopiëren. Zo verzamelden we 1,466 miljoen documenten van de voorbije tien jaar in een eigen databank, die we met alle mogelijke trefwoorden konden doorzoeken. Samen met onderzoeksjournalisten van de krant Le Soir hebben we dat maandenlang gedaan.

Voor de allereerste keer kunnen we nu in beeld brengen welke belangrijke en bekende Belgen in Luxemburg te vinden zijn. We kregen een voorsmaakje met het Luxleaksschandaal, toen meer dan 500 Luxemburgse belastingakkoorden bij het kantoor PwC werden gelekt. Bijna 40 van die akkoorden gingen over Belgische zakenfamilies en bedrijven. Nu krijgen we met bijna 1,5 miljoen documenten een volledig zicht op de Belgische constructies in het groothertogdom.

Van de 50 rijkste zakenfamilies van ons land vinden we maar negen families niet in Luxemburg terug. Bijna acht op de tien families zijn er wel aanwezig. Zeker de helft gebruikt zuivere postbusvennootschappen, die vooral op papier bestaan. Van de 100 rijkste families gebruiken vier op de tien zuivere postbusvennootschappen in Luxemburg.

Nogal wat families delen een postbus, blijkt uit ons onderzoek. Ze zijn klant bij dezelfde adviseur, die alles voor hen regelt: bestuurders, bezoeken aan de notaris, algemene vergaderingen. Alleen al het bedrijvenpark Cloche d'Or, waar we de postbus van SGG vonden, herbergt tal van postbusadressen voor Belgische ondernemersfamilies. Op de bus van het kantoor BDO vinden we een miljoenenvennootschap van oud-Vokavorzitter Urbain Vandeurzen terug.

Mooie belastingvoordelen

In hetzelfde bedrijvenpark botsen we aan de Rue Guillaume J. Kroll 5 op het meest gebruikte adres in Luxemburg. Boven die metalen postbus staat nochtans maar één naam: Alter Domus, gespecialiseerd in postbusvennootschappen. Onder meer Hyadinvest, de zeven jaar oude vennootschap van de adellijke AB InBev-familie d'Arenberg, een vehikel met een balanstotaal van meer dan 370 miljoen euro, gebruikt deze postbus. Beheerder Alter Domus levert zowel de revisor als twee mensen die naast prins Henri d'Arenberg in de raad van bestuur zitten.

Daarnaast gebruiken nog veel meer Belgische namen deze postbus. We vinden een rist vennootschappen met Balta in de naam. Ze zijn verbonden aan de Vlaamse tapijtrees, die de miljardair Filip Balcaen in 2015 verkocht. Balcaen werkt zelf ook met een Luxemburgse holding, die 1,3 miljard euro waard is. Ook de familie Haspeslagh van de West-Vlaamse diepvriesgroentengroep Ardo gebruikt dit adres voor zijn holding Riward. Het gaat om een zuivere postbusvennootschap,

zonder personeel, met twee bestuurders van Alter Domus. Ze is goed voor 254 miljoen euro eigen vermogen en boekte vorig jaar ruim 12,5 miljoen euro winst. Dat jaar betaalde ze alleen de minimumbelasting van 4.815 euro.

Die minimale 'abonnementstaks' van 4.815 euro is doorgaans het enige dat de postbusvennootschappen elk jaar aan belastingen in Luxemburg betalen. **Natuurlijk staat zo'n holding boven bedrijven die al belastingen moeten betalen, maar zo kan ze er mooie belastingvoordelen mee genieten.** Ze kan gemakkelijk dividenden en meerwaarden belastingvrij houden en die via constructies belastingvrij aan de aandeelhouders uitkeren. Als de 100 rijkste families van ons land samen een balanstotaal van 53,8 miljard euro en 48,4 miljard euro eigen vermogen bij hun Luxemburgse postbusvennootschappen hebben staan, kost dat de Belgische staat aardig wat belastinginkomsten.

De Luxemburgse fiscus neemt genoeg met het bodembedrag van 4.815 euro, maar de advocaten, boekhouders, revisoren en adviseurs die voor de constructies nodig zijn, verdienen een aardige duit. Alleen al voor de Luxemburgse postbusvennootschap van de familie Everard, die met haar groep Artexis Easyfairs de eigenaar van grote hallen zoals Flanders Expo in Gent en Antwerp Expo is, werd in een jaar tot 450.000 euro betaald aan managementfees en honoraria voor juristen en boekhouders. Daar vaart de Luxemburgse economie wel bij. Luxemburg stad is een van de rijkste steden in Europa.

Klungelig papiertje

We trekken verder naar het centrum van Luxemburg stad. Op een kleine postbus aan het nummer 25 op de Boulevard Prince Henri kleeft een klungelig papiertje met enkele ronkende Belgische namen. De kleine postbus van de Luxemburgse belastingadviseur Lut Laget leidt onder andere naar de familie Saverys en Jan Van Geet van de vastgoedgroep VGP.

Slechts enkele meters verder, in een ander grijs appartementsgebouw aan het nummer 9b, huist de Luxemburgse adviseur Fons Mangen. Hier geen papiertje op de brievenbus, wel een rij vergulde naambordjes naast de deur. Onder meer België's rijkste diamantfamilie, Mehta van Eurostar Diamonds, gebruikt dit adres voor haar holding van bijna 1 miljard euro. Ook de Luxemburgse holding boven Carglass-eigenaar Belron, eigendom van de Belgische groep D'Ieteren, gebruikt dit huisnummer. Ze heeft een eigen vermogen van 1,7 miljard euro. In de hal hebben de miljardenvennootschappen een aparte brievenbus, maar ze verwijzen allemaal naar de derde verdieping, waar alleen de Luxemburgse adviseur zit.

Waarom werken sommige families met een postbusvennootschap, op een adres dat ze met nobele onbekenden delen? Ze kunnen evengoed een eigen adres, desnoods enkel een bureauzaal huren in Luxemburg, met wat personeel op de loonlijst, al was het deeltijds. Dan lijkt het voor de buitenwereld minder op een papieren constructie.

De AB InBev-families hebben hun miljardenholdings enkele jaren geleden verhuisd van een postbusadres naar een modern kantoor buiten de stadskern, aan de route de Longwy, 488. De holdings kregen postbussen en een website. Die bestaat alleen uit een homepagina met wat basisgegevens - de bedrijfsnaam, het adres, het telefoonnummer en het e-mailadres - maar het oogt in elk geval minder als een postbusconstructie.

Uit de jaarrekeningen en andere documenten kunnen we niettemin afleiden dat bijna alle zaken voor die miljardenvennootschappen nog altijd door medewerkers van de bekende Luxemburgse postbuskantoren Alter Domus en SGG worden afgehandeld. Neem de topholding van de AB InBev-families, Eugénie Patri Sébastien, met ruim 35 miljard euro eigen vermogen. Toen in maart vorig jaar een passage bij de notaris nodig was, werd de klus geklaard door een senior-manager van Alter Domus, de populairste beheerder van postbusvennootschappen in Luxemburg.

Zo vinden we wel meer gevallen. Profimolux, een Luxemburgs vehikel van Ackermans & van Haaren, met een eigen vermogen van 270 miljoen euro, kreeg officieel een kantoor in een winkelstraat in Luxemburg stad. Er werkt maar één half-tijdse medewerker. In de raad van bestuur vinden we een verantwoordelijke van SGG, die bevoegd is voor het beheren van postbusvennootschappen. Tot eind 2014 beschikte de holding nog over de massaal gebruikte postbus van SGG.

Discreet Luxemburg

Ook Fernand Huts heeft in Luxemburg een topholding: Katoen Natie Group, met een balanstotaal van 3,5 miljard euro en 1,3 miljard euro eigen vermogen. Voor de buitenwereld is de officiële hoofdzetel van Katoen Natie aan de Luxemburgse Boulevard Joseph II gevestigd. Maar wat gebeurt er echt? Zeker tot 2013 werkte er geen personeel. Al jaren wordt alles door medewerkers van het Luxemburgse kantoor van BDO geregeld, gespecialiseerd in het beheren van postbusvennootschappen. Een buitengewone algemene vergadering in decembervorigjaar en een passage bij de notaris in februari dit jaar werden door mensen van BDO afgehandeld. In de raad van bestuur zetelt naast Huts en co. een 'financial engineering partner' van BDO.

Luxemburg biedt ook heel wat discretie. De familie Huts vinden we ook terug als bestuurders bij het Luxemburgse The Private Equity Company, met 208 miljoen euro op de balans. Waarvoor dient die vennootschap? Het consoliderende moederbedrijf erboven, Newgate, geeft weinig informatie. In het bestuur zetelt geen familie Huts, maar medewerkers van BDO. De participaties geeft het bedrijf niet vrij omdat dat 'zeer schadelijk zou zijn voor die participaties', een wettelijke mogelijkheid in Luxemburg. Ook het aandeelhouderschap van Newgate is onduidelijk. Het werd in 2009 opgericht door een andere Luxemburgse vennootschap, Regate Holdings. Die werd een jaar later geliquideerd door een vennootschap in ... Panama.

Nog meer postbusvennootschappen in Luxemburg zijn gekoppeld aan andere postbusvennootschappen in exotische belastingparadijzen. Luxemburg is een Europese verbindingroute van en naar eilanden waar je over de hele lijn geen belasting betaalt, ook al heeft het zijn antimisbruik regels onlangs verstrengd en is in ons land de Kaaimantaks ingevoerd. De fiscus kan

zulke exotische routes moeilijk ontdekken. Hoogst uitzonderlijk vind je er een spoor van in de Luxemburgse bedrijfsdocumenten. We doorzochten 1,5 miljoen Luxemburgse documenten op linken naar belastingparadijzen. Dat leverde resultaten op.

Wereldwijd radarwerk

We wisten dat de familie Wittouck, bekend als de eigenaar van Weight Watchers, haar Luxemburgse miljardenholding Artal International koppelt aan Artal Investments op het eiland Gibraltar. De Luxemburgse vennootschappen van de rijkste Belg Alexandre Van Damme en andere AB InBev-aandeelhouders leiden naar de Britse Maagdeneilanden en Panama. Bij de Antwerpse familie Van Gorp, die fortuin maakte met het plasticbedrijf Ravago, zien we dat het Luxemburgse Lysys is opgericht in 2012 door offshores op de Britse Maagdeneilanden en de Seychellen. Ook de West-Vlaamse familie Haspeslagh van het diepvriesgroente bedrijf Arda verschijnt zo op onze radar. Haar Luxemburgse L.A.G.T.T is vier jaar geleden door het Panamese TC Management opgericht. Bij de Antwerpse familie Emsens (Etex) leidde de Luxemburgse postbusvennootschap LPQLuxinvest naar Panama én Guernsey. Bij de graaflijke familie de Liedekerke vonden we linken naar drie postbusvennootschappen op het eiland Guernsey. Twee zijn gelinkt aan het Luxemburgse Prata Investments, dat meer dan 150 miljoen euro waard is. Het zijn mogelijk maar enkele schakels in een wereldwijd radarwerk van postbusvennootschappen.

Sommige Belgische zakenfamilies hebben de voorbije jaren het groothertogdom de rug toegekeerd, zoals de familie De Nolf (Roularta) in 2013 en Bart Verhaeghe (Uplace, Club Brugge) in 2015. Andere zijn er onlangs neergestreken. Philip Cracco, de oprichter van Accent Jobs en de eigenaar van het uurwerkenmerk Rodania, plaatste in januari 2016 zijn Belgische holdings onder de Luxemburgse postbusvennootschap Achares. Die heeft geen personeel, wordt beheerd door Luxemburgse adviseurs en heeft een eigen vermogen van 82,6 miljoen euro. Een jaar na de overplaatsing deed het Gentse gerecht huiszoeken bij een andere Luxemburgse postbusvennootschap die Cracco vroeger bij de interimkantorengroep Accent Jobs had opgezet. Dat dossier leidde tot een schikking van meer dan 20 miljoen euro.

Lang niet alle postbusvennootschappen in Luxemburg zijn wettelijk in de ogen van het Belgische gerecht en ome fiscus. Al is het ook voor fiscale experts niet glashelder hoe ver hun klanten daarin mogen gaan. De fiscus moet de schijnconstructies hard maken. Dat is allesbehalve evident. Zolang blijft Luxemburg een toevluchtsoord voor postbusvennootschappen.

Leterme duikt op bij meest gebruikte postbusadres

Een verrassende naam duikt op bij het adres van de financiële dienstverlener Alter Domus, het meest gebruikte postbusadres in Luxemburg. Oud-premier Yves Leterme was er jarenlang betrokken bij een Luxemburgse constructie achter het Duitse kabelbedrijf Tele Columbus.

Wat doet een oud-premier op een van de meest gebruikte postbusadressen in Luxemburg? Welk signaal geeft hij daarmee? Ook als voormalig adjunct-secretaris-generaal van de OESO, die de strijd tegen schadelijke belastingconstructies aanvoert?

Laten we even terugspoelen naar 2014. In juli raakt bekend dat het CD&V-boegbeeld bestuurder wordt bij Tele Columbus, zeg maar het Duitse Telenet. Leterme had toen net de OESO verlaten voor een overstap naar IDEA. Maar op 24 januari dat jaar werd Leterme bestuurder bij de Luxemburgse postbusvennootschap Tele Columbus Holdings, boven de Duitse kabelaar. Die is anderhalf jaar geleden opgedoekt.

Dat Leterme zich aan een Luxemburgse constructie verbond, is opmerkelijk. Net de OESO spande het jaar voordien de strijd aan tegen zulke internationale belastingconstructies. Met zijn actieplan BEPS wilde de OESO afrekenen met 'hybride constructies' en het gebruik van 'special purpose vehicles', twee zaken waar Luxemburg expliciet berucht voor is.

Trok Leterme ooit naar Luxemburg? Of leende hij alleen zijn naam voor de postbusvennootschap op het adres van Alter Domus? Voor zover we konden natrekken, zijn alle plichtplegingen voor de vennootschap jaar na jaar alleen afgewikkeld door de plaatselijke Luxemburgse adviseurs. 'Natuurlijk ben ik daar geweest', reageert Leterme. 'De Luxemburgse vennootschap was de houdstermaatschappij voor de overgang naar het nu beursgenoteerde Tele Columbus AG. Ik ben nog enkel daar bestuurder. De rest is ontbonden, als ik het goed voorheb.'

Leterme werd bestuurder bij Tele Columbus toen het bedrijf in zware moeilijkheden zat. Hij kocht toen een pakket aandelen via een ander, Duits vehikel. Vorig jaar verkocht hij een klein deel van zijn belang, goed voor 450.000 euro. Leterme ziet geen graten in de Luxemburgse constructie en laat weten dat er in 2016 een Belgische fiscale ruling is gesloten over 'zijn aandeel in de redding van Tele Columbus'.

27-03-2018